

Biblická hodina – Niektoré biblické príbehy SZ

10 egyptských rán

Pán Boh s nami jedná s láskou – a niekedy je láska nežná a inokedy striktná. Presne to vidíme aj v príbehu rán, ktoré mali na jednej strane obromiť Egypt, aby prepustil Izraelcov, a na strane druhej obromiť Izrael, aby vedel, s akým Bohom kráča v ústrety svojej budúcnosti.

1. rana: Krv v Níle: Mojžiš ide za faraómom ráno, kedy prebiehali bohoslužobné rituály – napr. veštické úkony alebo obetovanie bohu rieky Níl. Preto faraón ide k Nílu, ktorý bol posvätnou riekou, pretože svojimi záplavami zavlžoval veľkú časť územia a tým zabezpečoval úrodnosť a rozkvet krajiny. **Tým, že sa v rieke objaví krv, má všetkým naznačiť, že za požehnaním, životom nie je Níl, ale ešte vyšší Pán, ktorý má moc urobiť** aj takú zvláštnu vec. Zároveň tým, že Pán Boh začína Nílom a krvou v ňom, má Egyptanom pripomenúť ten hrozný čin, keď topili chlapcov Izraela, aby sa ich zbavili. Predtým bol Níl nástrojom skazy Izraela a teraz Egypta.

Na vodu sa premení nielen voda Nílu, ale všetka voda v krajine – voda je tu symbolom a podmienkou života. Úrodný Egypt sa podobá na zem smrti. Je tu naznačená aj sila egyptských veštcov, ktorá však vôbec nie je konkurenciou Hospodinovej moci, no faraóna upokojí a to až natoľko, že jeho poddaní hľadali pitnú vodu, kopaním studní, no on je stále pyšný a neoblomný – **Žalm 2:4**.

Izraelci však v dĺžke trvania tejto rany – 7 dní – vidia Božiu zvrchovanosť a moc nad všetkým a každým (egyptským posvätným číslom bola 5).

2. rana: Žaby: Hlavnú úlohu tu zase hrá Níl. Žaby boli súčasťou tamojšej prírody a boli symbolom rastu a stelesnením životodarnej sily. V Níle sa občas naozaj rozmnožili tak, že boli otravné. Ale teraz ich počet narástol natoľko, že nebolo ušetrené žiadne miesto – ani kráľovský palác, ani osobné komnaty kráľa. **Ich prítomnosť vzbudzovala hnus a zosmiešňovala slávu a bohatstvo Egypta**. Znovu nastupujú na scénu egyptskí veštcovia, no tento krát nie na upokojenie, ale zhoršenie celej situácie. Faraón sa musí obrátiť s prosbou o pomoc na Mojžiša a Árona. Uvedomuje si, že Hospodin má moc a iba On tu môže pomôcť. Faraón je celou situáciou taký zdeptaný, že sľubuje ľudu prepustenie. Mojžiš si vyžiada čas na modlitbu, čím je tiež demonštrované, že Pán Boh neskáče hneď a tak, ako to ľudia chcú.

Mojžišova modlitba zaberá – žaby sa strácajú, ale zostáva smrteľný zápach. Pre faraóna je toto všetko znovu podnetom k tomu, že si prepustenie rozmyslí. **Pán Boh je pre neho mocný, ale iba na určitý čas, situáciu či priestor.**

3. rana: Komáre: Pán Boh posielal ďalšiu pohromu bez predchádzajúceho varovania. Z prachu sa stáva hmyz, ktorý zaplaví celý Egypt. Egyptskí veštcovia na toto znamenie nestačia a nazývajú ho „prstom Božím“. Tento hmyz nielen obťažoval obyvateľov Egypta, ale prinášal so sebou aj choroby. *Hmyz, ktorý so sebou prináša oveľa horšie než astia ešte viac zvyrazňuje bezradnosť egyptských veštcov a zatvrdenosť faraónovho srdca.* (hmyz z prachu je symbolom pomínutelnosti, riši mŕtvych, neprehliadnuteľnosti)

4. rana: Muchy: Mojžiš prichádza ku faraónovi veľmi zavčasu a žiada ho o prepustenie na slobodu, aby mohli slúžiť Hospodinovi. Lenže faraón to nedovolí, na čo Pán Boh reaguje zoslaním bodavého hmyzu. *Prvýkrát tu počujeme, že Izrael touto ranou nebude postihnutý. Doteraz znášal rovnaký trest ako Egypt, aby poznal, kam vedie síce bohatý, ale bezbožný spôsob života.*

Kráľ začína vyjednávať a ponúka možnosť slúžiť Hospodinovi v Egypte. Lenže toto nie je cesta, pretože pre Egyptanov je Izraelská bohoslužba pohoršujúca a tak by vyvolala veľmi veľa konfliktov a nedorozumení. Jediná možnosť je oddelenie sa od pohanského prostredia. Keďže Mojžiš a Áron na túto možnosť bohoslužby v Egypte nepristupujú, faraón ich prepustí len dočasne, aby slúžili Hospodinovi, ale bratia sa majú modliť za zastavenie rany. Mojžiš to sľúbi a sľub aj splní, no faraón nie a Izrael tak naďalej zostáva v otroctve. **Charakter tohto „boha“, ktorý klame a podvádza je postavený do konfliktu s Bohom vernosti a pravdy.**

5. rana: Mor dobytky: Pravdepodobne je táto rana následkom tej predchádzajúcej a predchádzajúcou tej nasledujúcej. *Keďže mor postihoval zvieratá rôzneho druhu – od koní cez ťavy až po ovce – bol symbolom celkovej skazy. Všetko je to súčasťou Božieho plánu.* Faraón je zvedavý, či tieto tresty postihujú aj kraj Góšen, v ktorom býva Izrael. Lenže tam nezahynulo ani jedno zviera, čo faraónovi ešte viac zatvrdí srdce. Tento jeho postoj je nerozumný a nepochopiteľný. Doteraz mohol byť zatvrdený preto, lebo aj jeho ľudia dokázali robiť podobné zázraky ako Boh, ale teraz je Božia moc úplne jasná, neporaziteľná, neopakovateľná.

Boží ľud musí poznať, že sa nedá spojiť sféra Egypta a sféra Božia a už vôbec nie, ak faraón tu vystupuje v boji proti Hospodinovi, ako samotný diabol. **Nedá sa koketovať s bezbožnosťou a zároveň byť zbožným.** Musí tu dôjsť k rozhodnutiu, a k tomu práve Pán Boh smeruje svoj národ.

6. rana: Vredy: Hoci vredy mohli byť následkom hmyzu, predsa je jasné, že je tu demonštrovaná Božia moc a vláda. Mojžiš a Áron berú sadze z pece, kde

sa tavilo železo a hádzu ich k nebu, ktoré sa napokon menia na vredy na dobytku aj ľuďoch. Táto **choroba nielen že postihuje človeka, robí jeho život nepríjemným, ale vylučuje ho aj z obetného systému** (ako napr. malomocní). Postihuje to aj egyptských veštcov, ktorí už nemajú nijaké prostriedky boja a tým sa ich úloha v týchto ranách končí. Faraóna to neobmäkčí, hoci pravdepodobne tie vredy napadli aj jeho. Každý sa teda musí rozhodnúť: buď pôjde s faraónom alebo s Hospodinom. Inej cesty niet.

7. rana: Krupobitie: Biblia o tejto udalosti hovorí podrobnejšie, čo má naznačiť, že ďalšie rany budú ešte závažnejšie, aby faraón uznal Božiu autoritu. **2 Moj 9:13-21.** Egypt je známy svojim prírodným bohatstvom a z toho rastúcim materializmom a preto zničenie úrody bolo horšou pohromou ako mor dobytká. Pán Boh rúca všetky životné istoty a záruky a tým sa v základoch otriasa moc a sláva Egypta. Krupobitie bolo mimoriadnym úkazom v Egypte a preto vyznievalo oveľa desivejšie ako keby sa udialo tam, kde sú ľudia na to zvyknutí. **Pán Boh koná neočakávane a zvláštne. A hoci trestá, nechce človeka zničiť** a preto Egyptania dostanú možnosť skryť svoj dobytok aj sluhov do bezpečia. Proti faraónovi sa zrazu stavia aj jeho ľud.

Všetko bolo zničené, ak nie krúpami, tak ohňom, ale boli aj také plodiny, ktoré neskôr priniesli úrodu – Pán Boh teda dáva šancu na obnovenie života. Faraóna to veľmi zasiahne a vyslovuje zvláštne slová **9:27-28**. O človeku však netreba mať ilúzie, jeho zmena nie je ani hlboká a tým ani trvalá. Mojžiš sa teda modlí, pretože takú prosbu Boží služobníci nesmú nikdy odmietnuť – modlitba za nepriateľov a pomoc ľuďom v núdzi sa stali aj Ježišovým poslanstvom.

8. rana: Kobyľky: Prečo je faraón stále zatvrdený? Odpoveďou môžu byť ľudia aj z nášho okolia, ktorí nie a nie uveriť v Hospodina. Prečo Pán Boh stále dopúšťa nové rany? Lebo tým demonštruje svoju moc nielen pre Egypt, ale aj pre Izraelcov. **Boží ľud si má stále rozprávať tieto príbehy, ktoré sú znamením Božích skutkov, lásky a vernosti.** Teraz Pán Boh dopúšťa ranu, na ktorú používa bežný egyptský jav – nálety kobyľiek. Ich následkom bol strach, hlad, choroby, smrť. Vegetácia je zničená, ľudia to otravuje, kobyľky, ktoré zahynú sú podnetom pre choroby a epidémie.

Situácia sa už vyhocuje. Pochopili to aj faraónovi úradníci, ktorí mu radia, aby prepustil ľud. Pán Boh prebudil ľudské svedomie a týmto spôsobom Egyptania vyslovujú nedôveru svojmu kráľovi, ktorého moc upadá. Faraón súhlasí, ale pod podmienkou, že slúžiť Hospodinovi pôjdu iba muži. Faraón, na základe svojho náboženstva, si myslí, že bohoslužbu vykonávajú iba určití členovia národa a nedokáže pochopiť, že Pán Boh je prítomný všade tam, kde mu ľud, bez rozdielu, slúži.

Pohroma je tak hrozná, že kráľ znova volá bratov a zase vyznáva svoj hriech. **Lenže toto nie je úprimný postoj, vychádza iba z momentálnej situácie, nie z premeneného srdca. Kráľ iba hľadá pomoc inde ako u svojich bohov, pretože tí zjavne zlyhávajú.** Na Mojžišov modlitebný príhovor sa Pán Boh znovu zmilováva a faraón ešte viac zatvrdzuje.

9. rana: Temnota: Táto predposledná rana je založená na jave, ktorý sa v Egypte deje z času na čas: silný juhovýchodný vietor, chamsin, dvihne toľko prachu a piesku, že cez ten oblak nevidno slnko a tak nastáva prítmie alebo až tma. **Táto tma, ktorá mala nádych červenej, pôsobila depresívne, najmä ak trvala niekoľko dní. Tma umožňovala pôsobenie zlých mocností – choroby, nešťastie, smrť.**

V Egypte bolo rozšírené uctievanie slnka – tento boh bol v Egypte v určitom období považovaný za najvyššieho a jediného boha. Pán Boh touto ranou poukázal na to, komu treba ďakovať za život, rast a zdar.

Kráľ je tak vystrašený, že chce dovoliť Izraelcom odísť, ale pod podmienkou, že v Egypte zostanú zvieratá, čím si chcel zabezpečiť ich návrat. O tom nechce faraón ani počuť a vyhráza sa Mojžišovi smrťou, ak sa pred ním ešte raz ukáže. Tým kráľ vynáša sám rozsudok nad sebou i svojou krajinou. **Ak Mojžiš nepríde, nemôže sa spoľahnúť na jeho príhovornú modlitbu, ktorá doteraz pomáhala zastaviť pohromy.**

Ohlásenie poslednej rany

Egypt čaká najhoršia rana, po ktorej už faraón nebude môcť vzdorovať. Izraelci sa majú pripraviť na odchod a urobiť nejaké opatrenia: napr. požiadať Egyptanov o šperky, kultúcké amulety. Egyptania sa k tomu stavajú pozitívne, pretože predpokladajú, že si Izraelci chcú nakloniť ich božstvá (hoci po všetkých tých ranách je to riadna hlúposť). Podstata tohto činu však spočíva v tom, že **Egyptanom boli odňaté všetky prostriedky na bohoslužbu a tým boli zbavení akejkol'vek pomoci z ich strany. Pre Izraelcov to však bolo odškodné za ich službu.**

Mojžiš oznamuje, že poslednou ranou bude smrť prvorođených synov, pri ktorej nebude nikto ušetrený. Ak zomrie faraónov syn, on úplne stratí svoj vplyv a je zbavený svojej moci, neprináša Egyptu už požehnanie, ale skazu a smrť.

Mojžiš poslednú ranu vyhlásil v kráľovskom paláci, hoci faraón mu zakázal tam prísť. On sa však nebojí, doslova má zachmúrenú tvár, nestojí pred faraónom sám, jemu poddaný, ale **stojí tam ako Boží posol, ktorý predkladá v Hospodinovej autorite Božie požiadavky. Je koniec Božej zhovievavosti a nastáva čas najt'ažšieho Božieho súdu a trestu.** Faraón aj tak zostáva tvrdý a neprístupný a na jeho živote a živote jeho krajiny je viditeľné, čo všetko môže spôsobiť ľudská neposlušnosť a vzbura voči Hospodinovi.

